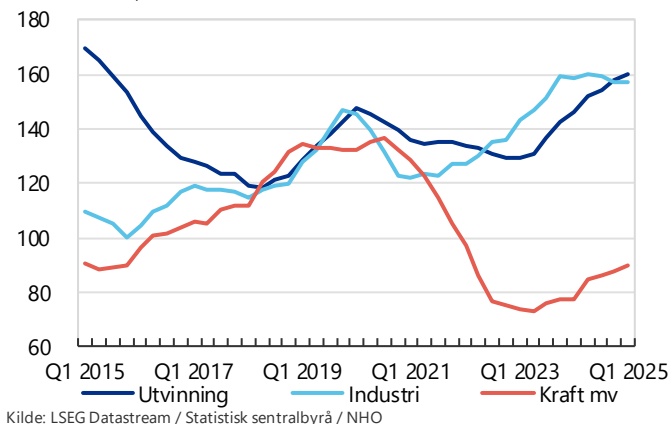

Tirsdag publiserer **SSB investeringstelingen for andre kvartal**. Tellingen gir oppdaterte anslag for investeringer i olje og gass, industri, bergverk og kraftforsyning for inneværende år, samt første investeringsanslag for 2027. Oljeinvesteringene har økt mye de senere årene, jf. figuren nedenfor. Det har økt aktiviteten i leverandørindustrien og bidratt til økt investeringsbehov også her. Andre deler av industrien har også økt sine investeringer, bl.a. knyttet til energieffektivisering. På den annen side har kraftinvesteringene vært lave over lengre tid, men ventes å øke fremover. Anslagene i første kvartal indikerte en moderat oppgang i investeringene i olje og gass og i industrien i år, og noe høyere vekst innen kraftforsyning. Våre anslag tilsier at petroleumsinvesteringene vil øke videre i år, før de avtar de kommende årene, mens investeringene i fastlandsnæringene ventes å avta noe i år, før de tar seg opp noe fremover.

Norge: Bruttoinvestering

Volumindeks, 2019=100. Fire kv. sum.

Fredag kommer tall for antall **registrerte ledige i mai**. På grunn av innføring av et nytt arbeidssøkerregister har det oppstått et brudd i ledighetsstatistikken hos NAV fra og med april, [omtalt her](#). Dette gjør det vanskeligere å tolke tallene, og medfører også at sesongjusterte tall ikke blir publisert inntil videre.

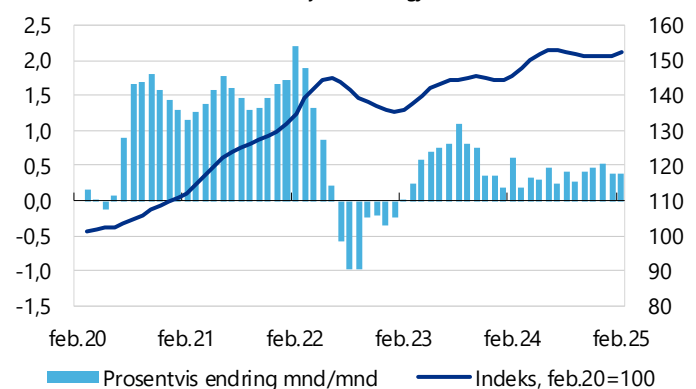
Internasjonalt publiseres **stemningsindekser for eurosonen for mai** på tirsdag. Stemningen surnet i april som følge av usikkerhet knyttet til den internasjonale handelsuroen. Industribedriftene rapporterte om lavere produksjonsforventninger, mens etterspørselsutsiktene falt i tjenestenæringene. Også forbrukertilliten svekket seg fra mars til april, med svakere vurderinger av den økonomiske situasjonen de siste tolv månedene og svakere forventninger fremover. Husholdningenes planer om større innkjøp ble også justert ned. Samlet peker dette mot svakere etterspørselsutvikling og dempet aktivitet i europeisk økonomi på kort sikt.

Samme dag slipper The Conference Board tall for **amerikansk forbrukertillit i mai**. Forbrukertilliten i denne målingen svekket seg fra mars til april. Vurderingen av nåsituasjonen bedret seg noe, men husholdningenes forventninger til næringslivets tilstand, sysselsetting og inntektsutvikling falt, mens et flertall også

ventet svekkelse de neste seks månedene. University of Michigans tilsvarende måling viste en svekkelse fra april til mai, noe som også ventes å reflekteres i Conference Boards måling denne måneden. I likhet med for europeiske forbrukere, er det handelspolitikken som trekkes frem som den primære driveren bak den dårligere stemningen blant amerikanske forbrukere.

USA: Boligpriser

Case-Schiller-indeksen for 20 byer. Sesongjustert

Svakere fremtidstro blant husholdningene vil kunne påvirke boligmarkedet fremover. Tirsdag publiseres **Case-Shillers boligprisindeks for USA i mars**, som måler prisutviklingen i bruktboligmarkedet i de 20 største byene. Boligprisene har utviklet seg relativt sterkt det siste året, og var i februar 4,5 prosent høyere år/år. I Conference Boards undersøkelse fra april falt andelen som planlegger boligkjøp de neste seks månedene, fra 5,6 til 4,5 prosent, godt under gjennomsnittet på 6 prosent det siste tiåret. Dårligere økonomiske utsikter og reduserte boligkjøpsplaner peker mot mer avdempet boligprisutvikling fremover. Utviklingen i boligmarkedet, og særlig boliginvesteringene, har historisk vært en god indikator på konjunkturerendringer i amerikansk økonomi, der nedgang i boligbygging og -investeringer i mange tilfeller gått forut for økonomiske nedgangstider. Det har sammenheng med betydningen boligmarkedet har for byggeaktivitet og sysselsetting, samt kredittvekst og husholdningenes formue, som begge påvirker husholdningenes forbruk. En avmatning i boligmarkedet kan derfor være et signal om svakere vekstutsikter for amerikansk økonomi som helhet.

Hallvard Mørck

Kalender		Sist	Nå
Man 0800	NOR: Kredittindikator, mar (å/å)	3,8%	
Man 0800	NOR: Prod.indeks tjen., mar (m/m)	-0,6%	
Tir 0800	NOR: Prod.indeks B&A, apr (m/m)	0,3%	
Tir 0800	NOR: Reiseundersøkelsen Q1		
Tir 0800	NOR: Investeringsstillingen, Q2		
Tir 1100	ØMU: Economic Sentiment, mai		
Tir 1500	US: CaseShiller boligpriser (å/å)	4,5%	
Tir 1600	US: CB Forbrukertillit, mai	86,0	88,0
Ons 0800	NOR: Sykefravær Q1		
Ons 0800	NOR: Varehandelsindeksen, apr	-0,9%	
Fre 0800	NOR: Registrert ledighet, mai	2,0%	
Fre 1000	NOR: Valutatransaksjoner, jun	50M	
Fre 1430	US: Core PCE-inflasjon, apr (å/å)	2,6%	2,6%

Snart står et nytt skoleår for døren. Mange medlemsbedrifter i NHO er godkjente lærebedrifter og gir fagopplæring. Målet for utdanningen er fagbrev, som gir formell yrkeskompetanse på videregående nivå. Hovedmodellen for fagopplæring består av to år på skole og to år som lærling i bedrift. Bedriften har etter Opplæringsloven ansvar for opplæringen, og inngår en midlertidig ansettelseskontrakt med lærlingen.

Tall fra Utdanningsdirektoratet viser at det ble inngått 24 200 nye lærekontrakter fra oktober 2023 til september 2024. Samtidig var det 21 500 godkjente lærebedrifter med minst én lærling.

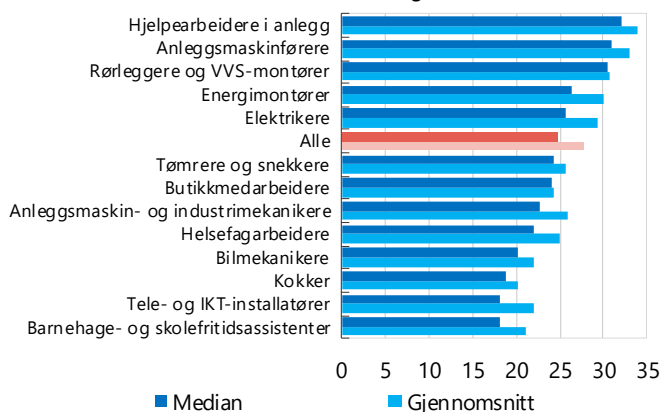
Læretiden består av opplæringstid og verdiskapingstid. Lønnsbestemmelsene for læringer følger normalt av tariffavtalen knyttet til bransjen og det aktuelle faget. Felles for utformingen er at lærlinglønnen skal reflektere verdiskapingen. Lærlinglønnen utgjør derfor 50 prosent av fagarbeiderlønn over læreperioden.

Læringer som har fått utbetalt lønn i november inngår i SSBs lønnsstatistikk, og i egne analyser av lærlinglønn. I 2024 telte statistikken vel 46 800 læringer. Det var flest læringer i elektrikeryrkene (5 700), helsefagarbeidere (3 970) samt tømrere og snekkere (3 640). I fagene barnehage- og skolefritidsassistenter, anleggsmaskin- og industrimekanikere, rørleggere og VVS-montører og bilmekanikere var det over 2 000 læringer med lønn.

Figuren nedenfor viser månedslønn for læringer i yrkesgrupper med over 1 000 læringer, sortert etter medianlønn. Lærlinglønnen er prosentvis regulert mot fagarbeiderens lønn, og følger dens vekst. For alle læringer var medianlønnen i november i fjor 24 750 kroner, mens gjennomsnittet lå på 27 650 kroner.

Månedslønn, læringer

I tusen kroner. 2024. Yker med 1000 læringer eller mer

Kilde: SSB / NHO

Lønnsnivået i statistikken favner alle læringer. For den enkelte lærling avhenger lønnen mye av hvor i lærlingløpet den er. Et eksempel fra elektrikeryrkene illustrerer forskjellen mellom reell lærlinglønn og månedslønn fra lønnsstatistikken (median 25 580 kroner). Lærlinglønnen er fastsatt i Landsoverenskomsten for elektro-fagene, som er en normallønnsoverenskomst der bedriften lønner etter satsene i avtalen. Noen elektro-fag har 2 års opplæring i bedrift, mens andre har 2½ år. Fra 1. mai 2024 var grunnlaget for lærlinglønnen 298,96 kroner per time, som er timelønn for nyutdannede montører. Lønnen øker trinnvis. For fag med 2 års opplæring

er trinnene 35, 40, 50 og 75 prosent for første til fjerde halvår, mens fag med 2½ år har trinnene 35, 40, 45, 55 og 75 prosent. En lærling i første halvår med vanlig arbeidstid, vil i november 2024 ha en avtalt månedslønn på 17 000 kroner, mens en lærling i siste halvår vil ha 36 440 kroner. Læringer vil som andre ansatte også få overtidsbetaling og uregelmessige tillegg. Dette er også regulert i tariffavtalen. Overtid er ikke med i lønnsbegrepet månedslønn.

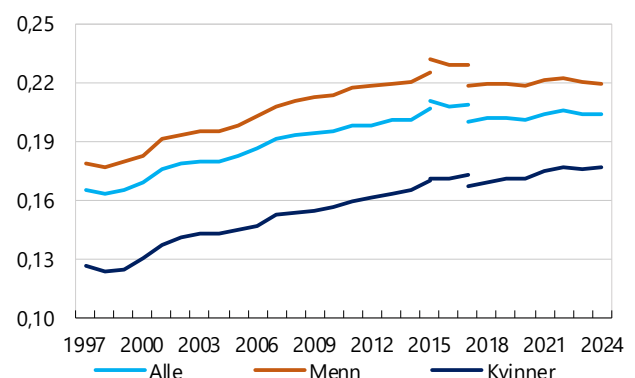
Lønn for tømrer- og snekkerlæringer er fastsatt i Fellesoverenskomsten for byggfag, som er en minstelønns-overenskomst der bedriften kan lønne over garantert minstesats i avtalen. Grunnlaget for lærlinglønnen er nyutdannede fagarbeideres timelønn innenfor lærlingenes fagområde knyttet til den enkelte bedrift. Lærlinglønnen følger likevel en fast skala, der trinnene for f.eks. tømrerlæringer er satt til 30, 40, 55 og 75 prosent.

Den vanligste skalaen for fordeling av lærlinglønn gjennom læretiden er 30, 40, 50 og 80 prosent av minstesatsen for nyutdannede fagarbeidere. Bl.a. har minstelønns-overenskomstene Industri- og Biloverenskomsten en slik utforming. Satsen lærlinglønnen regnes ut fra i bedriften kan også her være høyere enn satsen i avtalen.

Hvordan læringer behandles i lønnsstatistikken har betydning for andre aggregerte størrelser. Lønnsulikhet målt ved Gini-koeffisienten økte fra 2023 til 2024. Lønnsulikheten vil variere etter hvem som inngår i populasjonen som måles, hvor læringer er ett slikt tilfelle. Når disse inkluderes, kan det gi et skjevt bilde av lønningene nederst i fordelingen. TBU ser derfor også på lønnsulikhet uten læringer. TBU konkluderer med at dersom en tar ut lærlingene av målingen av lønnsulikhet, var den samlede lønnsulikheten uendret fra 2023 til 2024. For kvinner isolert sett økte lønnsulikheten både med og uten læringer.

Lønnsulikhet for lønnstakere

Gini-koeffisient. Uten læringer fra 2017

Kilde: TBU, mars 2023 / NHO

Torill Lødemel

Område samfunnsøkonomi

E-post	Ansvar	Mobil
oystein.dorum@nho.no	Sjeføkonom	907 88 762
eirik.ese@nho.no	Norsk økonomi	416 77 620
torill.lodemel@nho.no	Arbeidsmarked, lønn	924 25 850
hallvard.morck@nho.no	Norsk økonomi	970 75 067
espen.skretting@nho.no	Norsk økonomi	957 81 985
victoria.sparman@nho.no	Norsk økonomi, arb. marked	924 92 461
bard.ola.tjonneland@nho.no	Internasjonal økonomi	930 22 705

[Tidligere utgaver av NHOs Ukeblikk finnes her](#)